

TÁJÉKOZTATÓ

- a Képviselő-testületnek -

**a Sárospataki Roma Nemzetiségi Önkormányzat
2011. évi munkájáról, a roma lakosság helyzetéről**

Tisztelt Képviselő-testület!

A 2011. év a kisebbségi önkormányzat életében nagyon nehéz volt, ugyanis az állam a normatív támogatást lényegesen csökkentette, így 209 eFt-ból kellett működni. Sem önkormányzati támogatást, sem pályázatból befolyó összeget nem kapott a kisebbségi önkormányzat. Ennek ellenére úgy érzem, hogy a kisebbségi önkormányzat minden meg tett annak érdekében, hogy tisztességesen képviselje azokat az embereket, akik az önkormányzatunkat megkeresték.

A kisebbségi önkormányzat életében legfontosabb dolog, hogy 20 legszegényebb roma gyermekkel a Balatonra el tudtunk jutni és további 20 gyermekkel Dombrádon egy hétig közösen a Sárospatakon működő oktatási fejlesztési központtal, amelyet Dancsné Erika vezetett, továbbá minden meghívásnak eleget tettünk.

Sajnos a választások után 2 fő képviselő lemondott mandátumáról, helyére új képviselők kerültek be, Szatmári András és Gulyás László személyében, akik jelen pillanatban a nemzetiségi önkormányzat tagjai, jómagam, Budai Gyula Károly az önkormányzat elnöke 22 éve. Horváth Aladár elnökhelyettes.

A nemzetiségi önkormányzat tagjai közül 2 fő LUNGO-DROM, 2 fő pedig Roma Polgárjogi Mozgalom részéről. Úgy érzem, hogy példás az összefogás, az első alakuló ülésen kijelentettem, hogy a helyi önkormányzatba ilyen címmel nem politizálunk, sem baloldalhoz, sem jobboldalhoz, egyhez lehet csatlakozni, a sárospataki romák érdekképviselőéhez. Azon kell munkálkodnunk, hogy közösen mindent megtegyünk a romák érdekképviselőében, és szándékom több mint 20 éve, hogy az országos cigány önkormányzatok bal és jobboldali politikusai, a sárospataki helyi politikába ne szóljanak bele, amit nem is engedek, hiszen itt kell megoldanunk a helyzetünket.

Úgy érzem, háromszor önkormányzati képviselőként és hat ciklusban a kisebbségi önkormányzat elnökeként nem volt arra példa az esetemben, hogy az országos cigány önkormányzatokhoz forduljak bármilyen problémával kapcsolatban. Nem volt jellemző, hogy a Bodroghözben bármilyen segítséget nyújtottak volna, a Hegyközben ez jellemző volt, gondolok itt elsősorban arra, hogy a roma telepeket felszámolták, továbbá Sátorajjájhelyben köztudott, hogy a XXI. századi romatelepe lett a 2009-es évben. Lakások felújítása, játszóterek, utak, egyéb dolgok, elmondható, hogy sok segítséget kaptak, többek között tanoda, az országos cigány önkormányzat Sátorajjájhelybe összpontosította a legtöbb támogatást. Ehhez az is kellett, hogy igazából a két önkormányzat, a helyi és a roma nemzetiségi önkormányzat jól tudjon együttműködni.

Amit hiányolok Sárospatakon, az az együttműködés a helyi önkormányzat és a roma nemzetiségi önkormányzat között.

Ez nem régóta jellemző, pár éve van így, hogy a két önkormányzat jóformán semmiben nem működik. Mint a roma nemzetiségi önkormányzat elnöke úgy érzem én is hibás vagyok, de úgy látom, hogy a helyi önkormányzat is. Örült volna annak, hogy azt a szakmai tudást, amit 20-22 éve behoztam az önkormányzatba, nem hasznosítják. A romákat ismerem, sajnálom, hogy az elmúlt 20 évben nem tudtam olyan kisebbségi képviselőket kinevelni, akik megfelelően tudták volna képviselni a romák érdekeit.

Munkámra büszke vagyok, hiszen a legfontosabb dolog, hogy a Hunyadi utcát közösen a testület felszámolta, a magyar és a cigányok együttélési normák betartásával, annyira felbőszült a magyar lakosság, az ottani romák nem tudtak beilleszkedni, úgy érzem, ahhoz olyan képviselőkre volt szükség, akik együtt dolgoztak a nagy önkormányzat és a kisebbségi önkormányzat részéről.

Mondhatnám a roma telepek felújítását, elég sokszor ez sajnos megtörtént, és csak azt sajnálom, hogy már lassan a negyedik generációt élem át a Pipacs és a Búzavirág utcán, a helyzet azóta sem változott.

Az irodánk a Kossuth út 65. szám alatt található, ami már nem az irodánk igazából, mert az önkormányzat értékesítés alá vonta, évtizedek óta ivóvíz, illemhely nincs, a helyiség penészes, ügyfeleket nem lehet fogadni, szinte az utcán vagy a lakásomon kell fogadni az embereket. Többször jeleztem jegyző asszonynak, hogy az iroda nem megfelelő a roma nemzetiségi önkormányzat működéséhez.

Egyre több a probléma, elsősorban a szegénység, a munkalehetőségről nem beszélek, hiszen ez a közmunka program igazából most annyi kenyeret ad a romáknak Sárospatakon, hogy megélni nem lehet ebből az összegből, de jobb, mint a semmi. Ha folyamatos munka lenne, annak örülnék, hogy nem a Kommunális Szervezet foglalkoztatná ezeket az embereket, hanem olyan gyáregységek, amely állandó munkahelyet biztosítana, nem szezonális munkát. Ezáltal nagyon nagy segítség lenne, ha biztos munkájuk lenne, mert akkor megfelelnek a banki feltételeknek, mindenki tudna tisztességes lakást vásárolni, nem mindig romatelepeken élni a XXI. században.

Sárospatakon azt sajnálom, a roma lakosok között állandó munkahellyel 4 fő rendelkezik. A többi közhasznú, közcélú, vagy egyáltalán semmit nem kap, ez a tragikus dolog úgy érzem. A tévhitet el szeretném mondani és itt a példa, hogy nagyon ritka roma ember akár 4 órában, akár 6 órában elvállalta a munkát, bebizonyították, hogy nem ingyenélők, hanem szeretnének dolgozni, de tisztességes bérért. Most már elmondható az is, hogy nem társadalmilag eltartott a roma kisebbség Sárospatakon, hanem adófizető polgárok.

Szeretném megkérni a polgármester urat, hogy üljenek le mint a kisebbségi önkormányzat elnöke és mint a város polgármestere, még egyszer hangsúlyozza, hogy többször írtam levelet, időpontot kértem időpontot. Úgy érzem, hogy mint megválasztott polgármestert, nekem tisztelnem kell, és el kell fogadnom, hogy a város vezetője, de megkérem, engem is olyan demokratikusan választottak meg, mint bármelyik képviselőt, vagy polgármester urat, én is kérem azt a tiszteletet, hogy vegye tudomásul mindenki, hogy a kisebbségi önkormányzat elnöke én vagyok. Megkérem még egyszer polgármester urat, önkormányzati érdekekben csak az önkormányzatommal tárgyaljon, amely 4 főből áll. Hangsúlyoztam, az elmúlt ciklusokban is, ha nem vagyok akadályozva, nem adok egy képviselőnek felhatalmazást, akkor helyettem egy képviselőtársam se döntsön. Ha gondom, bajom van, nem az önkormányzat MSZP-s közeli képviselőit keresem meg, hanem polgármester urat.

Ezt arra értelmezem, hogy a kisebbségi önkormányzati képviselők nem LUNGO-DROM-os tagjait kell számításba venni, és ezáltal generálva van a belső kisebbségi önkormányzat ellentéte.

Többször hangsúlyozták képviselőim, hogy ki az elnök, a kisebbségi önkormányzat törvényét az elnök képviseli, ha egy képviselőm, úgy meg mint egyéni körzeti képviselő, megkérek mindenkit, hogy úgy is fogadják. Önkormányzat nevében csak felhatalmazással tárgyalhat mindenki.

Azt kérem, hogy ezt az egységet, és nálunk nincs jobb és baloldal, nem is szeretném, hogy ilyen legyen, hiszen mi nemcsak rokonok, barátok vagyunk, hanem egy csoportot, a roma kisebbséget képviseljük.

Szeretném a bevezetőt azzal befejezni, arra kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, fontolják meg azokat a felmerülő problémákat, és Tisztelt Polgármestert urat, amelyet jelen pillanatban csak az a cigány ember tudja átgondolni, átérezni, akik azokkal az emberekkel napi szinten érintkeznek, ezek a képviselőim, és jómagam.

1. Helyzetelemzés, kilakoltatás

Szeretném elmondani, hogy a roma nemzetiségi önkormányzat példásan bebizonyította, úgy érzem, amit tudott azt, megtett a törvényes keretek között is, elfogadta azt a tényt, hogy az önkormányzati bérlakások az önkormányzat tulajdonában vannak. Természetesen voltak olyanok, aki többszáz ezer forinttal el voltak maradva, de voltak olyanok is, akiknek nem volt elmaradásuk, mégis el kellett hagyni a házukat. Ezek az emberek nagyon rossz körülmények között vannak, és csak azt sajnálom, úgy éreztem, hogy elkezdődött Sárospatakon egy felemelkedés, óriási pont volt a városi romák és a romatelepesi romák, halászhomoki romák, a Kutyahegyen élő romák között. Én ezt négy csoportra osztanám, a városban élő emberek közel 30 éve beilleszkedtek a többségi társadalomba. A leszakadás oly mértékben ment, hogy akik megszokták, hogy fürdőszobás lakásba kerültek az 1980-as évektől, mert ők is a romatelepen kezdték az életüket, most nagy visszaesés történt Sárospatakon, hiszen azok az emberek, akik kilakoltatásban voltak, kénytelenek olyan körülmények közé visszamenni, mint 30 évvel ezelőtt. A Kazinczy utcáról 1-2 család a romatelepre, van olyan család, amely komfort nélküli parasztházba költözött le, amely lassan összedől, illetve van olyan család amelynek testvére szolgalmi jogot adott. Az a szomorú, hogy a kilakoltatott személyeknek, egy embernek sem a cigány önkormányzat, sem a város önkormányzata nem segített másik lakáshoz jutnia.

Önkritikának elmondom, hogy én nem tudtam segíteni oly mértékben, a helyi önkormányzat nem biztosított számukra megfelelő ingatlant, amibe tisztességesen tovább tudtak volna élni. Belátom, igaza van az önkormányzatnak.

De mi van azokkal a fiataljainkkal, akik pályáznak és nem jellemző idestova 6-7 éve működik a pályázati rendszer, hogy nagyon kevés roma kapott pályázati úton lakást. Az az érdekes, hogy a kilakoltatott személyek közül soknak mondták, hogy pályázzanak, de nem kaptak lakást.

Ezáltal a Kazinczy u. 33., és 19. szám alatt 1-2 család tartózkodik, természetesen várhatóak további kilakoltatások. A kollégám Galyas Jenő által működtetett TASZ szervezet a 2010. és 2011. évben mindent megtett, hogy segítsen a romák kilakoltatása ügyében, de egy cigány családnak sem sikerült lakáskérdésben, vagy lakásigénylésben segítséget nyújtani. Ezért tárgytalannak láttam a továbbiakban a TASZ szervezettel működni a 2012-es évben, továbbra is a Galyas Jenő, mint magánszemély látja el a civil szervezettel való működtetést. A roma nemzetiségi önkormányzat ebből a működtetésből kilépett.

A kilakoltatás során minden roma embernek köszönetet mondtam, aki tisztességgel, becsülettel és büszkeséggel vette tudomásul, hogy ki kell költöznie a házból. Semmilyen atrocitásra nem került sor. Remélem, hogy az önkormányzati képviselők és a polgármester úr

és a nemzetiségi önkormányzat képviselőivel tudnak abban munkálkodni, hogy a 2012-es évben az is bebizonyosodjon, hogy ne a rossz vélemények jöjjenek le az utcáról, hogy ne csak a romákat pakolják ki, de arra kérem a testületet, hogy mérlegeljenek és azoknak a családoknak, akik be tudtak illeszkedni a többségi társadalomba, ne hagyják a társadalmi perifériára oly módon leszakadni, hogy a városba az legyen Sárospatakon, hogy a romák nem fejlődnek a XXI. században, hanem visszamennek a XX. századba.

A lakásprobléma és a szociális helyzet nagymértékben leromlott, és félnek az emberek attól a rossz dologtól, hogy ettől már csak rosszabb jöhet. Bízatom őket, hogy bízzunk abban, hogy ebből a nehéz gazdasági helyzetből nemcsak az ország, hanem a város is kilábal, ezáltal az életszínvonalunk egy kicsit javulni fog.

2. Helyzetjelentés – romatelepek

A romatelepen közel 20 család lakik, 18 saját lakás, 2 önkormányzati bérlakás. Mivel két utca, a Pipacs és a Búzavirág út közterület, régen ott közel 60 családi ház volt, azoknak az alapoknak a tartozékai ott maradtak, ezáltal több száz köbméter földtörmelék keletkezett, amely különféle rágcslók vannak befészkelve, ezek veszélyesek, nem alkalmas arra, hogy ott gyerekek életvitelszerűen ott éljenek.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, polgármester urat, hogy a XXI. században ilyen körülmények között nem lehet élni, a város szépül, de sajnos a romák egyre jobban leszakadnak. Nem az a cél, hogy Sárospatak arról legyen híres, hogy fejletlenek az emberek, visszakerüljenek oda ahonnan elindultak, ezért azt a javaslatom, hogy lesznek ismét kiírva pályázatok romatelepek felszámolására, továbbá lakások felújítására, ebbe nagyon sok család beleférni, mindezek tudatában le kell ülni, tárgyalni kell. Azok, akik be tudnak illeszkedni a többségi társadalomba, nekik is kell adni egy esélyt. Az ottani emberekből 5-6 család részére meg lehetne pályázni, hogy a cigánytelepről kerüljenek el, és elkezdődne Sárospatakon is a cigánytelepek felszámolása.

Addig is kérem a közterületek több száz négyzetméter, ami a Pipacs és a Búzavirág utcán található, van önkormányzati rendelet, hogy saját portáját rendbe kell tartani. Legyen szíves a testület a saját portáját, gondolok itt az úthálózatok karbantartására, legalább egy kő zúzalékkal lehintve addig is, azokat a közterületeket, önkormányzati fennhatóságú legyenek szívesek mielőbb eltakarítani, hiszen az önkormányzati terület, nem az ott lakóknak kell eltakarítani a több száz köbméter terület. Ha az OTP-hez tartozik, akkor őket felszólítani, hogy tegyék rendbe. A Kutyahegyen és a romatelepen, ha leesik a hó, mivel közterület, legyenek szívesek ott is eltolni, mivel csak akkor került eltakarításra, mikor képviselőtársam jelezte.

3. Kultúra

A Sárospataki Roma Nemzetiségi Önkormányzat elsősorban feladata megőrizni hagyományait és kultúráit, de sajnos az utóbbi időben ezt nem tudtuk igazából megvalósítani, nemcsak anyagi vonzat hiányában, hanem hely hiányában is sokszor rendezvényeinket nem tudtuk megtartani.

Elkezdődött Sárospatakon az 1990-es években a Máriapócsi zarándokút, ami hagyománynak számított, amit a kisebbségi önkormányzat és a helyi önkormányzat is támogatott, továbbá olyan roma napok, ahol a saját kultúránkat a saját közösségünkön belül meg tudtuk vitatni, egy egész napos rendezvény keretében tudtunk a családokkal és a gyermekekkel foglalkozni

szintén az önkormányzat támogatásával. Továbbá a jó tanulók díjazását azon tehetséges roma gyermekeket támogattuk, akik a félévhez képest év végére lényegesen javítottak tanulmányi átlagukon.

Természetesen különféle sportrendezvények kistérségi szinten is, de sajnos igazából ezeket a hagyománynak számító rendezvényeinket egy pár éve nem tudjuk megvalósítani, annak ellenére, hogy az 1990-es évek és a 2006-os évig ezek a kultúránkat tudtuk támogatni és a helyi önkormányzat is támogatásával biztosította.

Fiatal roma gyermekeink 20-30 éve az Iskolakertben található sportlétesítményt futballpálya, onnan is kitiltották a roma gyermekeket. Akkor megkerestek engem személyesen az Árpád Vezér Gimnáziumban tudtuk oly módon megvalósítani, vagy a kisebbségi önkormányzat finanszírozásával, vagy a fiatal tehetséges gyermekek a szülők segítségével kifizették a pálya bérleti díját.

Mindennek tudatában én úgy érzem, hogy a városnak oda kell figyelni ezekre a dolgokra, az köztudott, hogy Sárospatakon jelen pillanatban úgy A Művelődés Háza és Könyvtárával kapcsolatosan nincsenek roma nemzetiségi kulturális rendezvények.

A 2008-as évben, Bódi Gusztáv koncertje kapcsán, de természetesen a cigány önkormányzat vezetésével nem tárgyalva, a LUNGO-DROM civil szervezettel egyeztetett a helyi önkormányzat erről a rendezvényről, a működő kisebbségi önkormányzattal nem egyeztettek.

Továbbá olyan szórakozóhelyekre roma fiatalokat nem engednek be, egyszerűen a nemzeti hovatartozása vagy a bőrszíne miatt. Tehát a fiataljainknak itt Sárospatakon szórakozási lehetősége nincs. Több alkalommal megkerestek szülők, fiatalok, hogy szinte megalázó, amikor a vegyes házasság kapcsán, a roma származású felet kitiltják a szórakozóhelyről.

Ez a tény, és ezzel is foglalkoznia kellene a helyi önkormányzatnak, hogy közösen ezeket megakadályozzuk, hiszen ők is ide tartoznak Sárospatakhoz.

4. Kivándorlással kapcsolatos ügyek

Sárospatakon 9 roma család indult el Kanadába, melyből 2 család jött vissza, a honvágy, hogy ők magyarok igazából és érezték azt, hogy nagyon jól éltek, emberszámba vették, és kinn Kanadába magyarok. Amikor visszajöttek, elmondták, hogy nincs erősebb a honvágytól, lehet az embernek bármilyen jellegű vagyona, de a magyar földet érezni kell, amit ők érezték.

Akik kinn maradtak, szinte heti, van aki napi kapcsolatban van, jó módú roma emberek lettek, amit itt Magyarországon nem lehetett volna megtenni. Tisztességesen dolgoznak kinn és a munkájuk által megbecsülést szereznek. Nem azt nézik, hogy roma vagy nem roma, hanem ember.

Jelen pillanatban a 2012. évben tömegével jelezték azt a szándékot, mind Magyarországon, és mind helyileg a megélhetés 40 eFt-ból lehetetlen. Kilátástalan a jövőjük, nem tudják a gyermekeknek a megélhetést biztosítani, amit egy normál családon belül meg lehetne oldani. Hiszen a XXI. században ki kell mondani, hogy nagyon ritka roma család, akinek a fürdőszoba vagy a víz a lakásában benn van. Én úgy érzem, hogy jogosan elmondom, gondolok itt Halászhomokra, a romatelepre, nem arra akarok arra a következtetésre jutni, hogy ösztönzőleg hatok a romákra, igen, menjetek, ha nem tudtok megélni, mindent megteszek annak érdekében, hogy adjanak maguknak még egy esélyt, hogy ettől már csak jobb lehet.

Két család Németországba költözött, egyik család Kanadából jött haza és 3 nap után kiköltözött Németországba. Tehát ez a tömeges elvándorlás Sárospatakon várható, és az a meglepő dolog, hogy nem a kilakoltatott személyek akarnak elmenni Sárospatakról, hanem

azok, akik megengedhetik maguknak, hogy megvegyék a repülőjegyet, eladjanak mindent, és a szebb jövő reményében új életet kezdenek a családjikkal.

Mindezek tudatában kérem a Tisztelt Polgármester urat és a Képviselő-testület, hogy még egyszer felajánlom azt a 22 éves munkát, azt a tapasztalatot, ha igénye van rá a városnak, természetesen, ha nem azt is tudomásul vesszük, de amennyiben megoldásra törekszik a két testület, akkor elsősorban javaslatom és kérésem, hogy mivel Sárospatak összlakosságának 8-9 %-a roma lakos, kérném, hogy egy olyan helyet biztosítsanak a számunkra, ahol megfelelően tudok egy irodát működtetni.

Jelen pillanatban úgy érzem, hogy ezek a feltételek a nemzetiségi önkormányzatnak a működésre nem megfelelőek, annak ellenére, hogy 2013. évben fog változni a kisebbségi törvény.

Igazából a nemzetiségi önkormányzat legitimitását és működését 2011. év január és február hónapban, amikor lényegesen csökkentette az állami támogatást, így szinte a működése lehetetlen. Egy olyan városban, ahol nem tud a két önkormányzat együtt dolgozni, akkor ott előbb-utóbb egyre nagyobb konfliktusok keletkeznek, gondolok itt elsősorban Halászhomokra. Erre lett volna javaslatom, nem polgárőröket kell toborozni, jeleztem kapitány úrnak az elmúlt ülésen, hogy az ottani egyéni képviselő és a helyi kisebbségi képviselő közösen egy olyan faluőrseget hozzanak létre, amibe két magyar és két roma származású fiatalembert, akit a falu lakossága elfogad. Ezt kértem, ha van közhasznú, közcélú foglalkoztatást, ennek keretében lehessen foglalkoztatni ezeket az embereket.

Továbbá olyan problémák a Vay Miklós Szakképző Iskola, a roma származású tanulók elég nagymértékben tanulnak az intézményben, ennek oka az egyre nagyobb feszültség, ellentétek, más településről bejáró roma fiatalok a környéken lakó roma fiatalok közötti ellentétek. Javaslom, hogy közösen a nemzetiségi önkormányzattal olyan 2 roma származású személyt kell az intézményben foglalkoztatni, akinek meg van a biztonsági őr szakképesítése. Jelen pillanatban vannak Sárospatakon többen is, és sokan megkerestek, hogy nem megfelelő személy van ott, nincs tekintélye, de ne így működjön. Közfoglalkoztatásban fiatal roma ember erre is le lehetne közösen ülni az intézményvezetővel a helyi önkormányzattal, hogy a felmerült gondokat hajlandóak lennének a nemzetiségi önkormányzat vezetőivel megvitatni.

Akkor van gond, amikor a rendőrség vagy a Családsegítő és Pedagógiai Szakszolgálat és az intézmény jelzi ezeket a felmerülő problémákat, mint a legutóbbi panasz, mely hozzám érkezett, hogy 2 roma származású hölgy összeverekedett az intézményben.

Úgy érzem, hogy ezeket a problémákat kezelni kell. Egyre nagyobb a feszültség, ezt csak közösen tudjuk kezelni, megoldani. Mindezek tudatában úgy látjuk, ha a helyi önkormányzatnak a nemzetiségi önkormányzat segítségére nincs szükség, azt is tudomásul vesszük, de úgy érzem, hogy a 2012-es év a nemzetiségi önkormányzat életében egy fordulópont lesz, nemcsak munkájában, hanem működésében is.

Továbbá az országos cigány önkormányzatot és minden olyan vezetőt, aki a roma önkormányzatokat képviseli, fel fogjuk szólítani, hogy tegyék a kötelességüket, mert az országos cigány önkormányzatnak az a feladata, hogy olyan törvényeket alkossanak, ami a roma nemzetiségnek megfelelő, a tisztességes emberi életmódhoz, de ez évtizedek óta nem látható, nem érzékelik a romák, legyen az baloldali, jobboldali, bármilyen politikus. Nem pártpolitikát kellene folytatni, hanem a magyarországi roma nemzetiséget méltóan képviselni, de egy roma politikustól sem láttam.

Az együttműködési megállapodást célszerű újra átgondolni.

Kérem a Tisztelt Polgármester urat és a Képviselő-testületet, hogy a tájékoztatót vitassa meg.

Sárospatak, 2012. március 5.

Tisztelettel:

Budai Gyula Károly
a Roma Nemzetiségi Önkormányzat
elnöke

A XXI. században ahol nekünk, romáknak élnünk kell. A két önkormányzatnak arra kell törekedni, hogy ezeknek a helyeknek a felszámolása meginduljon.

Képek a Pipacs és Búzavirág utcáról:

Képek a Kutyahegyről:

